

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902

Director sufletesc:
† Dr. ION I. MOȚA

Director vremelnic:
Pr. IOAN MOȚA

Orice scrisori pentru Redacție
să se trimită pe adresa:

RED. „LIBERTATEA”, ORĂȘTIE
Jud. Hunedoara

Cererile de abonare și banii
pentru foaie se trimit pe adresa:

Admin. „LIBERTATEA” Moja
BUCUREȘTI I., Calea Victoriei 63.

„Libertatea” este:
Proprietatea familiei moștenitoare
a lui Ion I. Moja

ABONAMENTUL: 120 lei pe an,
60 lei pe 1/2 an și 30 lei pe 1/4 an

Apare
în fiecare JOI
Un exemplar
2 Lei

Altă vedere dela primirea făcută iubitorilor noștri MOȚA și MARIN, la Berlin

Agenția „Atlantic”, Berlin.

Arătam azi a doua vedere despre cum, cu cinste ce se dă numai eroilor, au primit Germanii sicriile cari aduceau spre casă pe luptătorii legionari Moja și Marin în gara dela Berlin. Ofițeri merg înainte, ofițeri pe de laturi și alții duc sicriile pe brațe și așa i au purtat în marele careu din Piața-gării, prin fața multor mii ce-i aștepta cu evlavie, deși era seară...

Ion I. Moja, --- în fața primejdiilor războiului

Vom arăta azi, pupă cum o descrie d. Totu, finuta lui Ion I. Moja în fața unei primejdii și mai mari decât cea dela biserică din Pozuelo, unde a amușit cele două mitraliere ucigașe comuniste.

Ca ieri înaintasera mult spre inamic și au petrecut o noapte grea, rece și umedă. Dimineața o zi posomorâtă și cu ceață, încât nu se vede ce e. Stau așa în așteptare și neștire de ce poate veni peste ei. Mai ceoară vremea cu povestirea unor amintiri, cu chibzuirea asupra zilei de azi și de mâine. E ciasul 9, ba 10 și ceața nu se mai ridică, sunt aproape 12, la amiază, când ceața începe a se ridica, iar pe sub ea, dușmanul din față îi putea vedea și știa cam ce are înainte.

De-odată, — spune d. Totu, — până ei nu mișcaseră nimic, iaca o bubuitură grozavă și un obuz zvârlit de un tanc dușman spre ei, cade chiar pe mijlocul locului unde era conducerea „banderei”, și anume în brațele unui Căpitan Maur... Tot praf l'a făcut! Bucăți de carne și de sânge, din trupul lui, sărind în aer, stropiră pe

cel din jur! Se făcu nițică tulburare... Soarele începu a risipi ceața și noi simțirăm în fața noastră MIȘCARE... Dar ceața abia se risipi mai bine peste jumătate de cias, când puturăm vedea ce e în fața noastră! Pe un deal din fața noastră, iată inamicul în plină mișcare de luptă. Și e la abia un kilometru departe de noi, în față!

Incepe să ne bată cu mitralierele și cu puștile mitraliere. Se dau ordine (porunci) scurte. Artileria (tunurile) de toate mărimile își încep cântecul... Îi răspunde și artileria noastră. Se făcu o larmă de iad!

De-odată, iată, răsar la orizont TANCURILE dușmane. — zece, douăzeci, douăzeci și cinci, — cine le mai numără! Ele seceră cu mitralierele și ne bat cu tunurile... Bombele lor cad (între noi) unele lângă altele, — foc, fum, moarte!

Rândurile noastre se răresc, văzând cu ochii!

De-odată se aude huruit de avioane. Suntem bucuroși, crezând că sunt ale noastre. Dar avioanele (dușmane) se lasă jos peste noi, și trag cu mitralierele dealungul tranșelor...

Trec rânduri, rânduri!... Tunurile lor bubue, tancurile trag, mitralierele pârâie. Goluri se fac între noi!...

E iadul pe pământ!... Tranșeele sunt întoarse pe dos (adecă răsturnate peste cei din ele, de bombele dușmane azvârlite asupra lor!).

NU MAI ESTE CHIP DE SCĂPARE!

Vezi sărind picioare, mâni, corpuri sfărâmate, auzi horcăituri, gemete, strigăte, și focul care nu slăbește!

AJUTOARE NU NE POT VENI, căci dușmanul a barat (a închis) și drumul rezervelor prin aceea că trăgea cu tunurile între cei din tranșee și între rezerve, calea acestora, ca să nu poată înainta spre ajutor liniilor din foc!

VOM PERI CU TOȚII!...

Nici nu se mai gândeste nimeni în clipele acelea la moarte, — SUNTEM MORȚI DEMULTI (adecă așa se simțeau)... Au devenit automate (mașini ce se mai mișcă, după cum le trag roțile lor, fără a mai judeca...).

TANCURILE SE TĂRĂSC GREOAIE (spre noi). Tot mai aproape se aude huruitul lor!... Sunt diavoli care varsă foc... PESTE CÂTEVA MINUTE

Răspunsul cu apostolică bărbăție dat de Sfântul-Sinod, Marele Sfat al Bisericii Ortodoxe române, guvernului

Am arătat în alt număr, că guvernul, prin Ministrul Cultelor (al Bisericilor) a cerut I. Preasfințitului Patriarh, să cheme la sfat „Sfântul Sinod”, care este Marele Sfat arhieresc al Bisericii ortodoxe române din toată Țara. Stau în acel Sfat: Patriarhul, cu 4 Metropoliți, cu 13 Episcopi și 4 Arhierii-Vicari.

În cele duhovnicești și pentru purtarea slujbei sale, acești Arhierii sunt hotărâtori asupra preoșimii ortodoxe din întreaga țară. Pe aceștia i-a poștit guvernul să se adune în Mare Sfat și să ia măsuri, ca preoșii să nu mai facă „politică”... (Asta pentru că a băgat de samă, că tot mai mulți preoști se alătură cu gândul și cu inima acolo, unde văd că luptătorii politici sunt mai aproape de sfânta biserică, de Dumnezeu, de buna străbună credință).

Și s'au adunat la sfat Arhierii cu Metropoliții și Patriarhul în frunte și au stat și

au chibzuit trei zile asupra lucrului. Căci nu e lucru mic ce îi se cere. Să îngrădească munca preotului așa fel, ca el să fie oarecum scos din slujba sa de sfântului întru toate popoului său, ba oprindu-l de a-și mai arăta părerile în politica ce se face în țară, — asta e, a l scădea la mai puțin ca ori care parohian al său, care are drept a vorbi și despre treburile politice de obște; e a-i restrânge preotului drepturile lui de cetățean, pe cari le are și el, în temeiul legilor țării, ca oricare alt locuitor al țării. Și e lucru greu a lua o hotărâre, — căci o cere guvernului țării, înalta dereghorie cu care și conducerea bisericească are așa de mult de lucru!

După ce s'au sfătuit, au încredințat pe înalt Preasfințitul și luminatul Metropolit al Ardealului Dr. Nicolae Bălan, ca înalt Prea Sfințita Sa să pregătească răspunsul pe care să l dea Sfântul Sinod, guvernului. (Urmare în pag. 2)

VOR TRECE ȘI PESTE NOI!...

Tunurile (noastre) anti-tanc își schimbă locul, căci au fost descoperite (de dușman, care frage asupra lor ca să le nimicască!). Se trag mai înapoi (ca să nu le mai nimească gloanțele dușmane).

MOȚA STĂ DE PÂNDĂ din partea escadrei noastre... Noi toți stăm ghemuiți în tranșee...

Foc năpraznic (peste noi); nici nu mai știi cine este viu și cine a murit.

NU MAI COMANDĂ NIMENI! Inamicul, în dosul tancurilor, se apropie din ce în ce (ca să sară pe cei din tranșee!). Știrurile noastre sunt rărite; morți și răniți!

Nici o comandă de înaintare sau de retragere (nu mai

ION I. MOȚA, OFIȚERUL-LUPTĂTOR...

Răspunsul cu apostolică bărbăție

(Urmare din pag. 1)

Și spre lauda bisericilor în spus, Marele ei Sfat Ahterese, a dat un răspuns luminat foarte convins față de Stăpânirea Țării, dar și foarte hotărât, bărbătesc, așa cum Ahteret al apuselor vremuri, răspundeau luminați și tari pe credința lor, Domniilor vremilor lor.

Răspunsul pregătit cu mare grijă de Înalt Preasfințitul Nicolae dela Sibiu și primit de de Sfântul Sinod ca deplin al său, arată guvernului, că:

Înalta conducere a Bisericii nu poate împlini cererea ca preotul să fie mărginit în slujba sa numai la altar și să fie scos din mijlocul vieții poporului său, făcându-l să nu mai aibă o înviuță pe care o cere dela el chiar însărcinarea ce o are ca slujitor alui Hristos și al Bisericii. Doar în trecut, preotul a fost aproape singurul sfătător și îndrumător al poporului său, și a știut duce la limanul cel bun neamul românesc. De ce azi i s'ar arăta aceasta neîncredere? Ba chiar creștinismul cel adevărat îi poruncește, să aibă grijă de viața întreagă a neamului în mijlocul căruia a fost trimis de Dzeu.

Biserica înțelege viața din punct de vedere mai înalt, suflătesc, ducător la Dzeu, și de aceea, ea nu se va amesteca în lupta dintre partidele politice, dacă ele nu sunt în împotrivire cu învățăturile bisericii, ci au numai deosebiri de căi pe cari merg spre scopurile lor, — dar biserica are dreptul, e datoră chiar, a lucra cât mai viu pentru adâncirea înțelegerii creștine a vieții și a moralei, în straturile popo-

lului. — ba e în drept să pășească chiar hotărât împotriva celor cari duc în popor învățături politivnică creștinismului (cum e boșevismul, comunismul și partidele ce le sprijinesc pe acestea). A-l ține pe preot departe de orice amestec în „politică“, înșamnă a-l ține cu mâinile legate și atunci, când dușmanii bunei noastre legi creștine sar asupra ei și vor s'o nimiccească!

De aceea Sfântul Sind cere ca: 1. Toată viața în stat, să fie îndreptată spre Dumnezeu; 2. Statul nostru fiind stat român, să lucreze, cu bunul ajutor al bisericii, ca toată lucrarea din el să fie condusă spre binele cel de peste veacuri și trairnic al nașunii române. În acest scop: 3. Toată viața neamului să se a dape din virtuțile creștine, cari îi măresc: puterea și sănătatea sufletului. De aceea biserica respinge măsurile teroriste, brutale și lupta de clasă, și stăruie pentru bunăînțelegere și înțelegere între oameni, și credință către stat și ale lui așezăminte. Toate învățate în iubirea de Dzeu și binefacerile ce urmează din ea.

E un răspuns care face mare cinste Bisericii, care a pășit plină de înaltă înțelegere a rostului său în viața neamului și a Țării, și a dat guvernului un răspuns de care și guvernul și poporul, nu poate fi decât mulțumit. Căci se vede că la conducerea Bisericii celei mai puternice din Stat, stau conducători cu înaltă înțelegere a chemării lor.

— o —

Și cum vine?

În ejan de războale, țările mai săbute, de teamă să nu vină un dușman mai tare peste ele și să le răpesească avuția, — își trec lucrurile mai scumpe, în deosebi aurul și obiectele de mare preț, în țara sașare, pe care o cred nebruită, și astfel nu va putea fi jfuită.

În războiul trecut, țările mai mici își trecuă aurul și lucrurile de preț, în țările pe cari le credeau dinainte burltoare. În Anglia, în Franța, în Rusia (noi am trimis tot în Rusia).

În timpul de față se arată iarăși semne, cari per a fi înșă mai rele și ca cele din războiul trecut. Se pare că lumea (înțelege pe cel cu buzunarele mari cât sacii și pline de aur), de data asta are teamă, că nici în Anglia, nici în Franța, nu le ar mai fi banii în loc destul de asigurare, (de Rusia cine mai vorbește, ea care fură ca un tâhar de codru, tot avutul celor ce greșită de-o crezură vrednică a-i încredința ei avutul lor. Conduș de tâharul lumii, de jidanii, aceștia sparseră lăzile cu tezaurul Românii, și-l mâncară, jucând în jurul lui, ca hoții în jurul comorii răpite).

Azi bogătașii Europei își trimit, valuri groase, aurul — **ÎN AMERICA..** Cred că America nu va intra într'un nou război și la ea averile nu vor peri, ci vor crește. Dar se trimite azi așa de mult aur în America, încât Americanii se plâng că nu mai știu ce să facă cu el, încep să-l primească numai cu greu.

E un foarte ciudat semn al vremii.

— o —

O gravă situație în țările din Polonia

— Situația evrei din Vilna surprinsă —

Auziți și înțelegeți mai mult decât scriți!

În orașul polon Vilna este o Universitate. Sunt înșcriși la ea mulți studenți poloni, dar și un mare număr de studenți evrei. — căci Polonia e stat de jidanii de pe vremea când Rușii de-o parte, Germanii de alta, Austriecii din a treia, zvarleau peste ei valuri-valuri de jidanii, ca să-i săbească, să-i sufocă de s'o pates, să-i stârpească cumva. — Polonii o știu asta și azi, când sunt stăpâni în țara lor, își cer dreptul lor de neam domnal casei și se scutură aspru, ca să cadă de pe trônel lor gadinile sugătoare straine.

Tinerimea polonă, — căci tinerimea cu inima ei curată, slăută și acolo și în toată lumea, mai bine primejdiiile neamului său și se ridică mai curând, ca să înălțare acele primejdii, — tinerimea polonă se luptă de ani de zile pentru a împinge în latură pe evrei din calea lor în viața țării lor. Fieroste studenții din Universități merg în frunte.

Studenții din Vilna, văzând că și la ei sunt mulți evrei, au avut un gând singur în felul său, pentru a le da acestor „colegi“ nepoftiți, o lovitură, de data asta nu cu pumnul în coaste, ci una bună în mândria lor de oameni.

Au cerut națate vreme sfatului profesoral, să-i despartă pe ei, pe studenții poloni creștini, de colegii lor jidani, așa că, pentru jidanii să pușă bănci deosebite, la stângă, în fiecare sală de lecții, așa că jidanii numai zeolo să stea de-o parte,

lângă perete, ca niște ciomați, dar să nu se mai pușă în bănci cu studenții naționaliști, nici să se mai mestecă prietore ei!

La început profesorii nu s'au învold, dar studenții naționaliști, — adică TOȚI Polonii, căci acolo TOȚI sunt bunii naționaliști și nici unii nu țiu pretenie cu jidanii, — nu și-au dat pace! Au arătat profesorilor lor stă de viu dreptatea cererii lor, — și că altfel, ei, decât să mai stea mestecați cu jidanii, mai bine părăsesc școala! — încât profesorii, cari și ei sunt de un suflet cu studenții, au zis: Fie voia voastră. Nu vă vom face noi dragoste cu sila pentru jidanii.

Și într'o zi iace, în toate sălile erau două rânduri de bănci: una la stânga, și una la dreapta, pentru studenții poloni, și alt rând, mai puțin, pușe în șir lângă zid la stânga, pentru studenții jidani.

Studenții creștini stăteau acum mândri, cu fruntea sus, în băncile lor, privind cu coada ochului și batjocoritor spre-neamul dela stânga... Dacă un evreu se făcea cănu primejde și nu voia să se așeze în băncile polone, — era repede puș la „punct“ de aceștia, de mergea zburând spre băncile cele cu ciumă...

Asta i-a durut pe jupuni așa de mult, mai mult decât o bătăie bună, — încât decurând au hotărât că — ei se pun în „grevă“, nu se mai duc la Universitate, dacă-i silesc să stea în bănci oșebite de a mulțumii studenților naționaliști poloni. Și nu se mai duc... Iar cealaltă le spun: Să veniți când vă vom chema noi!

Și tot așa au să-l pușă... lângă zid și încolo în viață, până vor scăpa de ei!

dă nimenea!). Vom cădea cu foști așteptând moartea, care se apropie încetul cu încetul...

De-odată (auzim) o voce, un răcnet, ce nu mai are nimic omenesc!.. Sărim cu toții în sus, ca arși!

Moja în picioare, pe tranșee, în ploaia de gloanțe, ia comanda:

— **Înaintat!**

Am înțeles toți, Spanioli, Portughezi, Nemți, Ruși!.. Moja este de două ori mai mare! Parcă e o statuie!

— **„Baloneta la armă!..“** (strigă el).

E o nebunie ce facem! Dar — tot moartea ne așteaptă!

Din tranșee fișnesc nu „oameni“, ci fiare înnebunite de focul ucigător!..

Spre norocul nostru, cele două tunuri anti-tanc, (de atacat tancurile, cari se trăsese ceva mai napoi), văzând saltul nostru, — **încep a trage** (asupra tancurilor! — Și îndată: **una, două, trei tancuri iau foc!** — Celelalte tancuri (speciate) fac stânga împrejur și — o iau la fugă!

În acest timp — **flancurile** (aripile) noastre au

înaintat și iau înamicul din coastă!

Maurii, săracii, fără comandă (se vede că le căzuseră ofițerii) sar să-și scape camarazii (pe noi cari ne azvirlisem asupra diavolilor roșii).

Comuniștii (văzând acest avânt, această îndrăzneală vitează), **o iau la fugă!**

A sosit și aviația noastră, care bombardează bandele (comuniste) în retragere!

Un tanc a fost prins de Mauri. Stau călare pe el; i-au desfăcut capacul (coșul caldării în care stau ascunși conducătorii tancului) și Maurii amenință pe cei din lăuntru cu grenade!..

E mare bucurie (la noi). Iată au sosit și întăriturii!..

Din compania noastră au mai rămas cam o sută de oameni... Ceilalți morți sau răniți.

Se sună adunarea (după ce dușmanul s'a depărtat în fugă). Bănică este lipsă. Îl căutăm. Are umărul străpuns de un glonte mexican. S'a purtat ca un erou. Îl vedem cum pleacă spre spital...

Moartea a început să muște din noi... Bănică a fost înșă tare. Vom fi și noi așa de tari până la urmă? Cine știe!..

În jurul lui Moja se adună lumea în cerc. Ofițerii îi felicită (că el a cutezat a se ridica în ploaia de gloanțe și a ridica pe toți cu el, conducându-i la această frumoasă izbândă de zdrobire a frontului dușman, întărit cu atâtea tancuri, din cari nu mai e nici urmă pe câmp!). Soldații se uită cu admirație la el.. Nouă Românilor ne crește înțina. Lacrimile ne-au podidit!..

Privirea lui (alui Moja) plutește în înălțimi neînțelese de noi... Nu știu ce vede, nu știu ce-l îndeamnă, dar în toate ce face, e alt fel decât noi!.. — Stau lângă el, mănânc cu el alături, dorm lipit de el, lupt cot la cot cu dânsul, dar în toate aceste acte, eu sunt om legat de pământ, și nu reușesc să mă ridic la credința lui... Te zdrobește, fără să vrea, cu înălțimea, lui suflătea-

șcă neajunsă, cu vitejia lui, cu blândețea lui! Când îmi spune câte ceva, e atâta bunătate în privirea și în vocea lui... Mă simt fericit că mă iubește!..

Datorită gestului (pasului) eroic alui Moja, compania noastră a respins contra atacul inamic, scăpând poziția (așezarea) cucerită cu atâtea jertfe, — și scăpând dela prădăd întreagă Bandera a 6-a!

Așa mărturisește acel care a fost martor faptelor, care le a văzut cu ochii săi, a auzit comanda mândrușoare alui Ionel Moja cu urechile sale și care a fost atunci mândru și fericit de izbânda asupra diavolilor roșii ce erau gata gata să-l înghită pe toți, de nu urma a ceasă îndrăzneală luare de comandă și chemare la burlășă ori la moarte, venită dela Ionel Moja!..

Și — Arhanghelul lui ocrotitor și la burlășă ducător, l'a scăpat și de acest al doilea luresc dat asupra dușmanului între împrejurări din cale afară de primejdioase, — pentru a-l cuprinde și învâli în arpile

sale câteva zile mai târziu, spre a-l ridica... „mai aproape de Dumnezeu“, — cum scria ei în una din cele din urmă scrisori ale sale, către părinți!..

Iată dar, că nu în zadar și s'au scris atâtea cuvinte bune, slăvitoare, despre dragul nostru prim-redactor și director Ionel I. Moja. Și nu fără temei l'au petrecut cu așa paradă mare militară ofițerii și soldații spanioli, când a plecat, alături de fraților său drag Marin, spre casă, și nu fără a ști ce fac, l'au purtat pe brațele lor ofițerii germani la Berlin, — iar acasă dragii săi legionari!..

BUGETUL ROMÂNIEI PE 1937

Bugetul țării pe anul acesta este mult sporit față de anul trecut. Arată o creștere de vre-o 2¹/₂ miliarde lei, — cari vor trebui să iasă din biruri mai mari pușe mai ales pe unele lucruri de hrană și altele de trebuință vieții.

Sporul e cerut mai ales de înarmările ce se așteaptă să le facă țara noastră în fața zilelor tulburi, ce par că ne înșliințeză, că au să vină.

Intrăm în zodia — „măsurilor“ strășnice

— Ce înseamnă cămașa „verde“, ce cămașa „albastră“?... — Frumusețea lor rost —

Se pare că începe aplicarea „măsurilor“ de strășnice a guvernului, față de mișcările luptătorilor „de dreapta“, pentru a le petoli cu orice preț, fiindcă prea încep să iacă nopți nedormite celor din *dosul frontului „de stânga“*... Iată care semne ne pirocesc soșirea acestor vremi:

Guvernul a luat măsuri de mare strășnicie prin — chiar legi nou aduse (sau aspirarea celor vechi), oprind purtarea de „uniforme“ (haine la fel) care ar arăta că cei ce le poartă, sunt un fel de „armată“ de sine stătătoare, luptătoare pentru un scop oșebit al ei. Ce-i cu aceste uniforme? Iaca ce-i:

Se știe că „legionarii“ își hotărâseră ca semn de a se cunoaște unii pe alții, să poarte o cămașă *verde*. Își aleseră culoarea *verde*, fiindcă premenirea naturii, *primăvara* cea tuturor dragă și începătoare de *viață nouă*, care va aduce rod nou, vine cu *înverzirea* câmpului, codrului, grădinii, pomilor, florilor... Verdele e semn, că *viață nouă* învâluie de-acum tot pământul, după urcătoarea iarnă cu a ei *amorfie și îngheț*. Ce poți dori *mai bun* unui neam, peste care a căzut o iarnă *păcătoasă*, ca aceea sub care e îngropat azi neamul românesc, fiind *înghețate* pentru el toate *izvoarele* mulțumirii, izvoarele a tot binele, — ce să-i dorești mai bun, decât ca acest *îngheț* să fie înlocuit prin o *primăvară* care să-l desghețe norocul, să-l înverzească câmpia și codrul și grădina și florile la ferești... Ce semn al acestei doriri pentru viitorul neamului nostru, legionarii au zis: noi îmbrăca vom cămăși *verzi*, ca răspunzând dorului arzător al inimilor de sub acele cămăși...

De aci porul cămășei *verzi*, nu ca o „primejdie“ pentru neam și țară! Cămașa „verde“, cu *doctrina ei de a înverzi* frumos ca o *primăvară*, *viața și viața neamului acestuia*, poate face grădă doar celor ce doresc ca neamul nostru să rămână — tot în *înghețul de azi al notocului său*. Dar cei ce vrea binele acestui neam, numai bucura se poate dacă „înverzesc“ tot mai multe și mai multe părți pe hotarul neamului, cum înverzește codrul primăvara pete-pete, până-l vezi verde și mândru, dela o margine la alta!

— Luptătorii național-creștini (partidul dlor Cuza-Goga) își aleseră tot așa ca semn deosebit, cămăși *albastru*. Ce-i mai frumos și mai plăcut ca și *albastrul cerului*, care face să-ți simți privirea înălțându-se spre Dumnezeu, spre albastru Lul Impărăție... A aduce aminte neamului acestuia, de albastrul-cerului și a-l chema să se înalțe cu sufletul și cu inima spre acela, ce rău e? Cine vede în asta ceva primejdios? Aplicată la

„politică“, purtarea cămășilor albastre, e aceeași dorință de înălțare a sufletelor celor ce o urmează, și rugăciune ca să coboare Dumnezeu peste neamul și țara noastră dreptatea cea curată ca Cerul albastru, care nu ne poate lăsa pradă atător nedreptăți și răutăți, ca acele în cari gemem azi pe pământul țării noastre! Cămășile albastre chiamă la fel neamul *la o viață nouă*, mult mai fericită pentru el, decât cea de azi! De ce s'o fi supărând stăpânirea pe astfel de chemări a sufletelor, adăpostite sub ațât de cinstite și de mult bine voitoare neamului și țării, cămăși verzi și albastre?

Ce frumos se uniseră aceste cămăși la marea înmormântare alui Moșă și Marin, unde cămășile verzi se înălțaseră cu cele albastre, întru cinstirea unor luptători căzuți în slujba idealului înalte a celor două tabere, pe cari le înălțășeză cele două cămăși!

Prin noile măsuri guvernul croește pedepse strășnice pentru cei ce le vor mai purta!

Ei, bine, cele două tabere de luptători de dreapta, vor fi nevoiți a-și pune de ocamdată cămășile în lada cu hainele lor cele mai scumpe, și mai dragi, și a le ține acolo, până la zile mai cuminți, când iar le vor scoate și le vor purta cu și mai multă bucurie și cinstire!

Di Goga a și dat de știre „lăncierilor“ d-sale, cari ei formau — și formează, — armata de tineri inimoși ai partidului, că să nu mai poarte acele cămăși, pentru a nu da prilej poliției, a le face mizerii fără rost. Opreliștea e dată pentru 3 luni, — până când se va vedea ce-o mai fi...

La fel sunt slăuiți și „Legionarii“ din partidul „Totul pentru Țară“, să nu mai poarte cămășile lor dragi verzi, de ocamdată.

Și guvernul crede că — a scos „verdele“, adică nădejdea de primăvară a neamului nostru, din inimile cari își arătau credința prin portul acelei cămăși? Sau crede că-i face pe legionarii să se lăpede de conducătorii lor Codreanu și Cantacuzino, și să nu mai lupte pentru acel noroc al neamului nostru, pe care aceștia îl urmăresc?

Sau crede că oprind cămășile albastre ale „lăncierilor“, i-a despărțit de conducătorii lor Goga și Cuza, sau de țării spre care năzuiesc acei luptători?

Dar nu e numai atât. Guvernul se repede cu bicul cel mare pe tineretul de dreapta. Iacă o pildă ce vrea să fie mare sperietoare, dată zilele astea:

1. La Cernăuți un nescocit de tiner cu simțăminte foarte de „stângă“, s'a repezit cu vorba foarte urâte, înjurături și hule, asupra legionarilor Moșă și Marin când au ajuns cu trenul mortuar, venind morți din Spania. Oarecari legionarii cu inimi iubitoare pentru lupta eroică a celor doi soși și camarazi ai lor, auzindu-l, au pus mâna pe el și l-au dat o bătaie, nu știu cât de aspră, dar poate să fi fost cum e vorba „o bătaie bună“. Au fost pentru asta arestați 5 studenți legionari și șinuși arestați până nainte de asta cu o săptămână. Atunci li s'a făcut judecata de Consiliul de războiu. Și li s'a dat, mă rog, LA TREI DIN EI CĂTE TREI ANI DE ROBIE, IAR LA DOI, CĂTE UN AN!

Așa-i după „legea cea nouă“ a guvernului, lege adusă DUPĂ înfăptuirea bătăii. Așa că mintea noastră ne spune, că fapta trebuia judecată după legea cea veche de când s'a înfăptuit... Iar după aceea lege n'am mai auzit, ca pentru o bătaie între câțiva oameni, să fie lovit cineva cu TREI ANI de temniță...

Legea asta nouă vrea însă să „spărie“ lumea... Bun. Dar să vedem ce va face dacă pe hullitor, în loc de a-l bate, îl duci în fața acelorași judecători... Pe el lovi-l vor tot așa de pilduitor?

În zilele următoare vin alte judecăți de acest fel: asupra celor cari în frunte cu VIOREL TRIFA, Președintele studenților creștini din București, deși NU ei au bătut pe alt hullitor alui Moșă și Marin, pe un student liberal, — au primit răspunderea pentru că li s'au dat a-celula 25. Te pomenești, că li-se dă și acestora vre-un an doi, deși nici n'au alins pe giuvaerul de tiner liberal!

— — — — —
Știu pe legionarii să fie cuminți și la locul lor, ascultând de îndrumările ce li-se dau dela conducerea Legiunii.

Viața legionară

DIN NĂDAB

La 14 Martie legionarii din NĂDAB (jud. Arad) și sfârșit o casă, sediul lor. Au venit legionarii din Cărbănt, apoi șeful de piașă Dr. E. Morșă, iar dela centru camarazii Hedeș și Iancu. Au slujit amândoi proceși și dnii învățători (afară de unul, i bera). Di șef Morșă a a mulțumit tuturor în cuvinte calde, pentru credința bună pe care o slujesc.

— A doua zi mai mulți legionarii au fost chemați la postul de jandarmi din Chișineu-Cris și întrebați ce au făcut ieri? Toți au răspuns bărbătește și cinstit că nici un lucru rău. Toți au fost trimiși, căci așa era porunca dela Arad, din post în post la Arad și dați în seama procurorului, în frunte cu dl. Dr. Morșă. Procurorul l-a ascultat, dar neputând găsi vină înfrânșii, l-a trimis liberi spre casele lor. Dar noi întrebam: Dece au fost Români aceștia de omenie și buni creștini, purși pe drumuri cu jandarmii după ei? Cu ce drept? De-și sfârșeau liberalii un „club“ al lor, li luau jandarmii la răspundere?

Bravilor legionarii! Să nu vă supere șicanele acestea neputincioase ale domnilor zilei, — ale căror zile de „putere“ numărate sunt... Că aduce-va D-zeu răsplata suferințelor voastre drepte!

Trăiască Legiunea și Căpitanul!

I. C.

DIN VAȘCAU

La 14 Martie tinerimea din VAȘCAU (jud. Bihor) a dat o reușită serată la sfârșitul camarazilor legionari G. Focianu, Gavra și Benea, cu ales program, jucându-se piesa Comandanțului Legionar Corneliu Georgescu „Vremuri de restriște“. Lume foarte multă și foarte mulțumită. Legionarii de aci au dat încă odată dovadă de o frumoasă disciplină legionară. Publicul a aplaudat foarte puternic desnodământul piesei, când rânduiri creștini li acopăr cu disprețul lor pe netrebnicul fiu alui Iuda, arătându-l drumul: LA PALESTINA!... Așa vor ajunge ei ca mâne de fapt, nu numai în „poezie“...

V. C.

DIN SADOVA

Înălțăm rugăciuni de parastas s'au înălțat în Sf. biserică din Gura-Sadovei la 24 Ianuarie pentru mucenicii Moșă și Marin căzuți pentru apărarea sfintei Cruci și Spania. Cinstitul nostru preot a vorbit simțit despre ei, asemănându-i cu „Cavalerii Cruciași“ ai evului mediu, doar că ai noștri Cruciași au luptat și pentru Cruce și pentru neam!

C. Ign.

DIN CETATE

Legionarii din comuna Cetate (Dolj) dimpreună cu cel din Fântâna Banului, la îndemnul șefului I. C. R. Chitrom, au ridicat stăni porastă pentru școlii noștri Comandanți Moșă și Marin, la 24 Ianuarie. Părințele Colița din Cetate și G. Marinescu din Fântâna, au grăit frumos despre vrednicia, bună de urmat a celor pomeniți. Legionarii și tot poporul au fost zguduți de durere, dar și mândri de astfel de comandanți pilduitori... Trăiască Legiunea și Căpitanul!

Șef.

VALEA HĂRTIBACIULUI

Tinerimea legionară de pe Valea Hărtibaciului a făcut ferbinți rugăciuni la Cornășel (J. Sibiu) îndată ce a aflat de căderea scumpulor Comandanți Moșă și Marin. Di student legionar Em. Glerca a roșit o prea luminață vorbire de slăvire a erolor, încălzind toate inimile pentru Legiunea care dă astfel de eroi neamului nostru. Prin ei vom ajunge o soartă mai bună, (vom publica, îndată ce avem loc, vorbirea întregă). De atunci mișcarea prinde în noi și noi inimile izbândă!

G.

DIN LUPENI

Pe Valea Jiului (jud. Hunedoara) bisericile românești s'au întrecut între ele a sluji și a slăvi pe bravii legionarii eroi, dintre cari Moșă e fiul acestui județ. Într-o Duminecă (31 Ian.) s'a făcut marea slujbă în bis. ortodoxă din Lupeni, de păr. Șandru, care a arătat marea lepădare de sine a celor pomeniți, a doua Duminecă în biserică uniță, slujind părințele Berinde. Slujba s'a prelungit cu aproape un ciaz în care vreme tot poporul în genuchi se ruga și-i slăvea pe scumpul mucenici ai creștinății. Părințele a vorbit frumos despre ei. Tot așa în mai multe dimineți legionarii rugându-se pentru propășirea țării, pentru sănătatea M. S. Regelui și a Comandanților legionari, ca și pentru sufletele celor căzuți ca mari eroi... Muncitorii mineri de pe aceasta vale, uitându-și lucrul și necazurile, au luat parte cu tot sufletul la rugăciune și se lipesc tot mai bine de Legiune...

I. P.

(In numeri viitori vom publica pe rând, din alte multe locuri, de pe unde ni s'a scris).

Laerimi pentru Ionel Moșă

Telegrame și scrisori primite de părinții lui Ionel Moșă, cu prilejul morții sale pe frontul din Spania

De va. — O. D-le Protopop! E cu neputință a găsi cuvinte potrivite acestei fatalități, care a răpit pe Ionel nu numai din mijlocul copiilor săi dragălași, dar și a părinților încercați.

Singur faptul, că întreg neamul românesc din toate platurile acelei țări zburdumate, a tresărit în fața jertfei mari, simbolizând suprem devota-

ment, poate constitui măne, poimâne mângășarea, că ființa lui de martir, s'a înșipt pentru totdeauna în Cărtea acestui neam, stărnind admirația din generații în generații.

Mamoria lui va fi vecnică, iar jertfa lui veștă, urmărită chiar, pilduitoare.

Așa a vrut el să fie, și dacă imi reconstitui în ochii sufle-

tești făptura lui blejână, dar dinamizată de mari hotărâri în zilele noastre de mici patimi, — imi dau seama, că rosturile Lui erau dela început providențiale.

Dr. Petru Groza

Orăștie. — Prea cucernice părinte! O veste zguduitoare ne-a înconștințat, că fiul Dv. și merele nostru Ionel Moșă și fratele său întru Hristos, V. Marin, au fost răpuși în lupta dela Majadahonda...

Insufletit de cel mai sfânt ideal, el s'a înșipt în mod de-

sinteresat pentru România, Spania, Latinitate, Crist.

Creștinii și naționaliștii de pretutindeni, preamăresc jertfa lor și-i plâng, căci au pe cine plânge.

Prin sacrificiul lor fără prihană, ei s'au înșcris în Istoria Lumii.

Indescriptibila durere a D-voastre și a onor. familii din cari s'au ridicat cei doi eroi, o împărtășim și noi din toată inima.

Nicolae Creșu, Inv. dir.
Emil I. Clorotanu, Inv.
Cor. Dănescu, Inv.
Petru Doroga, Inv.

Scrisori din Bănat

Vorbe spuse cu gând bun, dar cu durere, despre unele stări la frații noștri din Bănat

În legătură cu articolul „Țăranii din Bănat” publicat de noi în No. 1 al „Libertății” din acest an, — dăm azi urmarea, scrisă de un mare iubitor de Bănățeni, însuși fiind Bănățean, și profesor TIBERIU MITAR din Lugoj.

Iată al 2-lea articol.

CEEA CE NU VOR SĂ ÎNȚELEAGĂ ȚĂRANII NOȘTRI DIN BANAT.

Să nu creadă cumva țăranii bănățeni, că cel-ce scrie despre ei, adevărat, lucruri cari nu sunt tocmai plăcute și spre lauda lor, scrie doar cu scopul de a-i ocări. Mai întâi, scriitorul acestor rânduri, e Bănățean, născut la sat, trăit în sat și a lucrat cot la cot cu țăranii, veri întregi, la câmp. Bănățean fiind deci și eu, nu-mi vine chiar așa de ușor, să scriu despre Bănățenii mei, lucruri cari nu le sunt spre fală. Scopul nostru însă este, să îndreptăm anumite năvuri rele. Și pentru a le îndrepta, suntem datorii a le arăta în toată goliciunea lor, pentru ca înșiși acei cari le fac, să vadă, că ceea ce fac, nu e bine. Iată de ce m'am hotărât, să scriu cele ce urmează: Noi, cari am pornit din sat, cari nu ne-am instrăinat și nici nu ne-am depărtat de sat, și cari mai știm, că satul e rădăcina sănătoasă și trunchiul puternic al neamului, avem datoria sfântă, să arătăm tot ce e rău acolo, să smulgem chiar răul dela rădăcină. Dacă am vrea să facem rău țăranilor din Bănat, ne-ar fi ușor, să-l lăudăm mereu prin ce să-i îndemnăm a merge pe același drum al năvurilor rele. Iar, fiindu-le mai ușor a lucra cum au învățat și cum s'au obișnuit, chiar dacă fac rău, le-ar părea poate mai bine, dacă din partea noastră ar auzi că — bine fac cum fac... Așa ceva însă, nu putem noi face, căci în felul acesta ne-am număra printre dușmanii țăranilor. De aceea, le spunem lucruri, chiar când nu le sunt pe plac, dar rămânem cu inima împăcată, că ne-am făcut datoria. Suntem însă bine încredințați, că țăranii bănățeni, în a căror înțelesplune nu ne-am înșelat niciodată, vor cântări bine ceea ce le spunem și vor face așa, cum e bine, cum e omenește, cum e frumos și pe placul Dumnezeu, iar neamului spre folos!

În acest articol, vrem să arătăm țăranilor din Bănat, cât de mult greșesc, când nu vor să aibă decât unul sau doi copii...

Au văzut țăranii noștri la Șvabi, că aceștia nu au decât unul sau doi copii. Și-au zis: De ce nu ar face și ei la fel? Nu și-au dat însă seama, că altele sunt împrejurările de stat ale Șvabilor, și altele sunt ale țăranilor noștri! Șvabii, duc viață mai sănătoasă, se hrănesc mai bine, nu beau atâta alcool (spirit) ca al noștri, sunt mai înalțați în statură ca noi,

cu casa sănătoasă, curat ținute, camere pardosite cu scânduri. Atât femeile cât și bărbații șvabi, își știu îngriji sănătatea, — nu se căsătoresc înainte de vreme, și așa copiii lor, vor fi și ei sănătoși și vor ajunge la bătrânețe. Șvabii nu vor să aibă mai mulți copii, ca să nu li se împartă averea. Ei fiind veniți la noi acum două sute de ani, nu se simt aici tocmai la largul lor și de aceea caută, ca numai atâția copii să aducă pe lume câți, din averea ce o au, pot trăi bine.

Români noștri în schimb, de ce am ascunde, nu sunt tocmai așa buni prieteni cu curățenia... Bineînțeles, că sunt și la noi case curate, frumoase, dar acestea sunt cam puține. Românul nu își îngrijește bine sănătatea! nu se știe feri de boala molișitoare, mai ales de tuberculoză (oftică). Nu se hrănește bine țăranul nostru, căci țărana nu știe să pregătească cum trebuie mâncările. Iar alcoolul, se bea la noi ca apă... Să ne mai gândim, că tinerii, la noi se căsătoresc prea de vreme. Ce se alege deci de acel unul sau doi copii ai țăranelor noastre? În cele mai multe feluri abia dacă ajunge unul la bătrânețe. Dar ce mai bătrânețe sunt și ale acestuia?

Iată de ce scade numărul Românilor în Bănat. Se nasc copii puțini, cari din vina părinților mor înainte de vreme. La Șvabi, se nasc, puțini, dar toți trăiesc!

Cutrecând satele bănățene, am aflat, că țăranii știu foarte bine îngriji vitele. Grajdurile sunt curate, vitele la timp hrănite și adăpate, ba chiar spălate pe copite. Cum se vede, ei îngrijesc mai bine vitele, ca pe copii și pe sine înșiși. E lucru de laudă să îngrijești

bine vitele, dar e rușinos dacă pe copil sau pe tine înșăși nu te îngrijești și mai bine.

Dacă vita adăcă câștig, apoi mai ales copiii în casa țăranilor, sunt câștig, încă și mai mare! Țăranul, avut cum este în Bănat, are nevoie de brațe de muncă și niciunde nu le poate găsi mai bune, decât la copiii săi... Nu-și dă seama țăranul din Bănat, că omul face toate bogățiile și toate minunile? Omul crescut în ascultarea de poruncile lui Dumnezeu niciodată nu poate fi sărac, căci niciodată nu se va simți sărac! Țăranii din Bănat însă, ca toate că sunt avuți, ei tot săraci se simt, fiindcă soțiile lor, și împreună cu ele și ei, s'au abătut dela învățătura lui Isus Christos!.. De frica „sărăciei” pământești, ei nu vor să aibă copii; de dragul bogăției ei prețuiesc mai mult vitele decât omul și de dragul împodobirii, femeile trag dela gura copiilor laptele, ouăle, găinile, vând totul, numai să aibă lucruri de podoba pe ele sau în casă, ca totul nefolositor.

Țăranul din Bănat nu vrea să înțeleagă că având copii mai mulți și sănătoși, face cu ajutorul lor avere, iar crescându-i în obișnuință cu munca și în hărnicie, îl învață și pe ei să facă avere. Mergând la biserică el cu copiii și cu nevasta lui, ascultând, urmând cu toții învățătura bisericii, vor ști cum să și folosească averea și vor simți, chiar având mai puțină că nu se vor simți „săraci”, căci ei vor fi bogăți sufletește, bogăție care e cea mai mare pe lume și cu ajutorul căreia se face și bogăția materială. Aceste adevăruri adevărate, pe cari țăranul din Bănat până acum nu a voit să le înțeleagă, nădăjduim, că va căuta să le pătrundă de azi înainte.

Prof. TIBERIU MITAR

La ce să fie cu luare aminte, cel ce volesc războiul...

— O SPUNE UN FOST MINISTRU ENGLEZ —

Lloyd George, bărbatul de stat englez, care a condus Anglia aproape în tot timpul războiului, vorbind zilele trecute în Sfatul Țării sale, a atras luarea aminte a conducătorilor asupra unui lucru, la care ei se pare că nu se prea gândesc. Toți se gândesc la »înarmare» și iar la înarmare. Dar Lloyd George spune că țara, în vreme de război, are nevoie (trebuie) de ceva, ce e tot așa de însemnat și hotărâtor pentru biruință, ca și armele: E hrana armatelor, ca și a locuitorilor țării! Fără o bună grijă de asta, oricare țară, flămânzind ea și armata ei, cade înfrântă în război.

În războiul trecut, spune omul de stat englez, dacă noi nu aveam flota (ar-

mata de corăbii) care să ne adune hrană de pe tot globul, — nu puteam duce războiul mai mult ca un an și jumătate.

Noi știm, că Germania, cu Austro-ungaria lângă ea, ca și Bulgaria și apoi Rusia, au trebuit să se lase de război, din lipsa de hrană!

Iar noi, Englezii, suntem, în privința asta, azi mai slab pregătiți decât eram în 1914, — la izbucnirea războiului trecut.

De aceea el spune, că conducătorii de stat, să se gândească și la »frontul hrănit» armatei, ca și a locuitorilor țării, — cel puțin tot așa de mult, ca la celalalt front, înzestrat cu tot felul de unelte de ucidere, deoarece, »arma» foamei, ucide uneori mai grozav...

Soarte de zburători

Intr'un singur număr de ziar cetim următoarele știri aduse de firul telegrafic, despre soarta aviatorilor:

B o m b a y. — Un avion englez s'a prăbușit în apropiere de Tapai, în partea de Miază-noapte-Apus a Indiei. Un ofițer englez și un călător ce se afla cu el pe avion, și-au găsit moartea pe loc.

— Avionul german care ducea poșta între America de sud și Europa, s'a prăbușit în ținutul Bathurst. Stărimăturile aeroplanului au fost găsite dimineața

(el căzuse noaptea) pe plaja dela Dog-Island. Toți slujitorii de pe aeroplan au fost găsiți morți.

— Un avion al marinei Daneze, s'a prăbușit în Marea-Baltică. Un căpitan și un locotenent, cari se aflau pe aeroplan, și-au găsit moartea.

Acestea într'o singură zi, afară de câte nu se vor fi vestit... În deosebi nu se mai dă știre de pierirea celor ce cad în război, unde nu-i zi să nu cadă 3-4 avioane cu 3-4-5 soldați pe ele...

NOUȚĂȚI

OMUL LUI DUMNEZEU este pentru câte un oraș cum e și ORĂȘTIA, un om, ca Directorul Liceului A. Vlaicu, Aron Demian. Dumineca trecută fiind „Dumineca ortodoxei”, adică a biruinței dreptei credințe asupra învățăturilor rătăcite despre sfințele icoane, — dsa a pregătit o prea frumoasă sărbătoare a acelei Dumineci.

S'a adunat lumea în sala mare a Liceului, intelectuali și popor. Corul „Armonia” a dlui prof. Prașta a cântat acompaniat de orchestră „Tatăl-Nostru”, foarte plăcut; au urmat declamații religioase de elevi și eleve; d-na Căpitan Maria Lănerth a cântat plină de farmec, un imn și o poezie religioasă acompaniată la pian cu măiestrie de dna Vințan; d. Demian a roșit apoi o foarte frumoasă conferință despre ortodoxie și marile ei mucenici în durosul trecut al neamului nostru și dincolo de Carpați, dar mai ales în greu apăsatul Ardeal, Bănat, Crișana, Maramurăș...

Cere să luăm suflet din sufletul acelor mucenici, gata și noi de jertfă pentru lege și credință! Foarte bună conferință — lecție nouă tuturor. — Corul copiilor dela Gimnaziul de fete, condus de d. catehet Limbeanu a cântat cu sentiment 2 cântări religioase; încă o declarație și încheierea cu o cântare bisericască a corului dlui prof. Prașta.

A fost o *fericită întregire și încheiere a serviciului divin din Sf. biserică...*

Dureroasa poveste a unor nuntași. În județul Făgăraș s'a petrecut la 12 Martie o întâmplare întricoșată:

Intr'o căruță ce se întorcea dela o nunță din Clucul, veneau spre casă 8 țărani, mergând spre Ticușul. În hotarul Ticușului, aveau să treacă peste un pădure, așa cum se găsesse pe sate, că în vreme de vară e pădurea seacă de tot, dar când sunt ploa sau topire de zăpezi, se adună apa de pe dealuri și umflă pădurea de face Murăș din el. Așa era aci. Apele pădurei se umflaseră încât podul ce ducea peste el, era acoperit de valuri.

Cărușorul Andrei Vasile, om curajos și cam după nunță, a spus: știu eu podul, îl știu și calul. Treccem, că apa nu-l mare peste el. Și a mână calul să treacă podul. Bletele anti-

male s'au supus, dar cei din căruță, între cari și câteva femei, începură a țipa (a striga) ca din gura morții! Și avură de ce. Căci nu ajunseră la jumătatea podului și căruța fu răsturnată de valuri și căzu în apă! Nuntași din căruță, căzând unde apa nu era prea mare, se luptară ținându-se unii de alții și nu se lăsară duși de valuri, și izbutiră a se înapoia foarte cu greu și cu spaimă de moarte în suflet, la fărâ, dar calul cu căruța au fost duși de apă, căruța s'a întors peste cal, și bletele animale s'au înecat. Stăpânul lor a scăpat cum a scăpat și el, dar peste câteva cliuri a încetat din viață.

Câteva bănci încep să înmugurească. După zdruncinarea în care le aduse »conversiunea», aproape toate băncile, mai ales ale noastre cele românești din Ardeal, Bănat și Crișana, — s'au trezit căzute la pământ. Și nu spre binele mulșimii, căci noi cei mulți ne ajutam în năcaz cu banca, împrumutându-ne dela ea. — După vre-o 5 ani de perieri, abia în anul de față vedem iarăși unele bănci dând semne de — primăvară, de înmugurire nouă. Din bilanșele (încheierea socotelilor) pe cari le publică pentru anul trecut, pe cele mai multe le vedem cu un început de câștig rămas lor din anul trecut. E ca cornul unui mele ce abia se ivește, privind speriat în jur, că care nu se va lavi iară de ceva rău? Numai pe 3-4 le vedem cu crengi mai de seamă, ca: „Albina” din Sibiu, „Crișana” din Brad, „Ardeleana” dela Orăștie, și cari vor mai veni. Aceste bănci au cam învăns greutățile anilor trecuți, mai ales că au fost ajutate cu mână binevoitoare de Banca Națională a României, — care, așa nădăjduim, va ajuta pe rând pe toate, căci noi, mulșimea, poporul, avem trebuință de bănci, că de nu, ne mănăcă de vil cămătarii. Dar cametele mari să fie oprite! A-tunci băncile-s de folos.